

Nr 25.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 och 2 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper; given Stockholms slott den 25 oktober 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga närlagda förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 och 2 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 och 2 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Härigenom förordnas, att 3 § 1 och 2 mom. i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

1. Avräkningsnota, varom i 2 § förmäles, skall, där ej nedan annorlunda stadgas, vid köp förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

a) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 1 krona 20 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 200 kronor, och därutöver 1 krona 20 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor,

b) vid köp av obligationer 20 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 200 kronor, och därutöver 20 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor,

dock att, där den ene kontrahenten är fondhandlare och avtalet avslutas icke för dennes räkning utan i kommission, avräkningsnotan skall förses,

c) vid köp av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis med stämpel av 60 öre, då de överlåtna aktiernas, lotternas, andelsbevisens eller delaktighetsbevisens sammanlagda värde icke överstiger 200 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor, samt

d) vid köp av obligationer med stämpel av 10 öre, då de överlåtna obligationernas sammanlagda värde ej överstiger 200 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor.

Ävenledes skall, där ej nedan annorlunda stadgas, avräkningsnota vid byte förses med stämpel till följande belopp, nämligen:

e) vid byte av aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis 60 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 200 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor, samt

f) vid byte av obligationer 10 öre, då det värde, som enligt 4 § 4 mom. skall i avräkningsnotan upptagas, ej överstiger 200 kronor, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor.

Med fondhandlande förstås i denna förordning solidariskt bankbolag, bankaktiebolag och fondmäklare ävensom annan, som driver sådan rörelse med fondpapper, att han på grund därav är pliktig föra handelsböcker.

2. Avslutas avtal om köp eller byte av fondpapper i utlandet, och är den ene kontrahenten bosatt i utlandet, utgöres stämpeln med hälften av det belopp, varmed avräkningsnotan enligt de i 1 mom. givna bestämmelser eljest skolat förses, i varje fall dock minst 10 öre.

Såsom avslutat i utlandet anses ock sådant avtal, som kommit till stånd medelst post, telefon eller telegraf mellan ort i Sverige och ort i utlandet.

Denna förordning träder i kraft den 20 november 1918 — från och med vilken dag förordningen den 12 mars 1918 (nr 123) om ändrad lydelse av 1 mom. i förevarande paragraf följaktligen upphör att gälla — och äger giltighet till dag, som av Konungen bestämmes, dock ej längre än till den 1 juli 1919.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Könungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 oktober
1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 THORSSON.

Historik.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde härefter:
Genom beslut vid 1908 års riksdag antog riksdagen Kungl. Maj:ts förslag om införande av en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. Skatten bestämdes härvid — med sänkning av de i propositionen föreslagna skattesatser — till 1 pro mille vid direkta försäljningar av aktier och banklotter samt till 0.5 pro mille vid direkta försäljningar av obligationer; vid byte till hälften av dessa skattesatser. Nämda skattesatser blevo gällande till år 1913, då riksdagen i anledning av väckt motion beslöt höja de vid direkta försäljningar av aktier och banklotter utgående fondstämpelavgifter till 30 öre, då de överlåtna aktiernas eller banklotternas sammanlagda värde icke överstege 200 kronor, och därutöver 30 öre för varje påbörjat belopp av 200 kronor. Beträffande försäljning av obligationer förblevo skattesatserna oförändrade och för

byte bibehöllos skattesatserna vid hälften av de för köp gällande. I den motion, som föranledde ovannämnda förändring av den dittills vid direkta försäljningar av aktier och banklotter utgående stämpelskatten, hade yrkats femdubbel förhöjning av densamma.

Vid 1917 års riksdag beslöts, på förslag av Kungl. Maj:t, en fördubbling av de vid respektive köp och byte av aktier, lotter samt andels- och delaktighetsbevis då gällande skattesatser, dock endast provisoriskt för ett års tid. Såsom stöd för förslaget återropades i propositionen ett yttrande, avgivet av de för utarbetande av förslag till börslagstiftning m. m. tillkallade sakkunnige, vari dessa bland annat anført, hurusom någon varaktig höjning av fondstämpeln icke kunde av dem tillstyrkas, medan däremot någon befogad invändning icke enligt de sakkunniges mening kunde göras mot att under rådande goda konjunkturen och våldsamma spekulation underkasta fondpappersomsättningen en tillfällig skatteförhöjning. Omsättningen av obligationer syntes emellertid icke böra betungas med högre avgift, i synnerhet som en sådan förhöjning beträffande obligationer icke skulle för staten medföra någon avsevärd inkomstökning. Vid samma riksdag förelågo till behandling tvenne likalydande motioner (I: 76 av herr Kvarnzelius m. fl. och II: 150 av herr Edén m. fl.), innefattande förslag till fördubbling av stämpelavgiften ej blott vid köp och byte av aktier, lotter samt andels- och delaktighetsbevis utan även vid omsättning av obligationer; därjämte föreslogs i motionerna en fördubbling av minimiavgiften vid sådana avtal om köp eller byte av fondpapper i utlandet, varom stadgas i förordningens 3 § 2 mom. Bevillningsutskottet, som ansåg det angeläget, att höjningen av fondstämpeln snarast möjligt trädde i kraft, ville icke fördröja ärendets behandling genom att ingå i närmare prövning av de frågor, i vilka propositionen och de väckta motionerna voro skiljaktiga, utan anslöt sig till Kungl. Maj:ts förslag. Detta blev ock, såsom nyss nämndes, av riksdagen antaget.

Den sålunda bestämda förhöjningen av skattesatserna föreslogs av Kungl. Maj:t genom proposition nr 39 till 1918 års riksdag att gälla för ytterligare ett år. I mitt yttrande till statsrådsprotokollet vid propositionens avlåtande framhöll jag, att de förhållanden, vilka föranledde den år 1917 vidtagna förhöjningen av fondstämpeln alltjämt vore för handen. Med hänsyn till önskvärdheten av att stävja den pågående, alltför livliga spekulatjonen kunde det till och med ifrågasättas, yttrade jag vidare, att stämpelavgiften borde än ytterligare ökas. Då det emellertid kunde befaras, att den legitima fondhandeln därigenom skulle försvåras alltför mycket, ansåg jag, att en sådan åtgärd åtminstone icke för det

dåvarande borde vidtagas. Förslaget blev av riksdagen antaget och förordning i ämnet utfärdades den 12 mars 1918 (Svensk Författningssamling nr 123).

På kallelse av Eders Kungl. Maj:t skall inom kort urtima riksdag samlas för att besluta angående extra krigstidstillägg till statens befattningshavare och pensionärer. De högst betydande belopp, som erfordras för detta ändamål, därest Kungl. Maj:ts förslag vinner riksdagens bifall, kunna icke omedelbart anskaffas genom anlitanande av nya skattekällor, och jag har nödgats föreslå andra utvägar till utgifternas täckande för tillfället. Emellertid har jag haft under övervägande, huruvida icke redan nu någon åtgärd kunde vidtagas för beredande av ökade skatteintäkter. I anledning av de nu rådande förhållandena å fondmarknaden har det därvid synts mig böra i främsta rummet undersökas, huruvida ej en höjning av fondstämpelavgiften borde tillgripas.

Yttrande från
bankinspektören.

Jag har i frågan infordrat yttrande från bankinspektören, som därvid anfört: Om även en viss avmattning på fondmarknaden kunnat spåras den senaste tiden, torde det dock icke kunna göras gällande, att förhållandena vore sådana, att en måttlig höjning av fondstämpeln kunde komma att verka på skadligt sätt deprimerande på denna marknad. Det gällde ju för det närvarande att söka förskaffa staten ökade inkomster från alla källor, som därvid kunde komma ifråga. Vid sådant förhållande och då, för den händelse omständigheterna skulle påkalla detta, redan vid nästa lagtima riksdag ändring i stämpelsatserna kunde vidtagas, syntes någon befogad erinran icke kunna göras mot att den ifrågasatta förhöjningen nu företoges.

Departements-
chefen.

Det är väl bekant, att omsättningen å fondmarknaden för närvarande är mycket livlig. Icke minst torde de ökade frestsutsikterna verka stimulerande å värdepappersomsättningen. Det synes mig under sådana förhållanden vara angeläget att, genom höjning av fondstämpeln, i större utsträckning än nu sker i statsfinansiellt syfte utnyttja denna skattekälla, vars betydelse ej får underskattas.

Ifrågavarande stämpelskatt har ansetts vara av betydelse jämväl såsom ett medel att motverka den osunda fondbörsspekulationen. I det utlåtande av fondbörssakkunniga, som åberopades i 1917 års proposition, yttrade väl dessa, att enligt deras åsikt den osunda spekulatjonen icke kunde medelst omsättningsskatt stävjas, utan att densamma gjordes så

hög, att samtidigt kapitalplaceringen i aktier i alltför stor grad motverkades och varje sund spekulation så gott som omöjliggjordes. För min del vågar jag heller icke antaga, att ens den fördubbling av de nuvarande, provisoriska skattesatserna, som jag ämnar föreslå, skall förhindra den osunda spekulatjonen. Å andra sidan torde måhända dock en dylik höjning icke alldeles sakna betydelse i detta avseende. Härtill kommer, att det argument, som eljest framförts mot starkare höjning av fondstämpeln, nämligen att kapitalplaceringen i aktier skulle motverkas, under nu rådande förhållanden å penningmarknaden snarare talar för en sådan höjning. I Danmark har nyligen av regeringen framlagts ett förslag om höjning av fondstämpeln till 1 krona för 200 kronors omsättningsvärde. Jag anser, såsom nyss antydde, att man hos oss bör gå något längre och föreslår fördubbling av nu gällande skattesatser, varigenom stämpelavgiften skulle bliva 1 krona 20 öre vid direkta försäljningar av aktier och liknande fondpapper samt 60 öre vid byte av berörda värdehandlingar. Samtidigt torde en höjning böra ske även av stämpelavgiften vid överlåtelse av obligationer, såsom föreslogs i de vid 1917 års riksdag väckta motioner. Därjämte läser som konsekvens av de föreslagna ändringarna böra följa en höjning från 5 till 10 öre av den i 3 § 2 mom. i förenämnda förordning upptagna minimiavgiften vid däri omförmälda avtal om köp eller byte av fondpapper i utlandet.

I avseende å de inkomster, som den förhöjda skatten kan antagas komma att tillföra statsverket, må meddelas, att fondstämpelmedlen för år 1917 belöpt sig till 11,911,451 kronor 80 öre samt för tiden den 1 januari—22 oktober 1918 till omkring 11,400,000 kronor. Ehuru en ökning av fondstämpelavgiften till nu angiven höjd torde komma att föranleda en något minskad omsättning å fondmarknaden, kan det dock med visshet antagas, att stämpelförhöjningen kommer att tillföra statsverket avsevärt ökade inkomster. Med hänsyn till såväl den korta tid, varunder den ökade avgiften innevarande år skulle komma att utgå, som ock svårigheten att nu göra några exakta beräkningar rörande inkomsterna av densamma, har det emellertid synt mig lämpligt att icke i det förslag till extra tilläggsstat för år 1918, som kommer att föreläggas urtima riksdagen, beräkna någon särskild inkomst av ifrågakvarande skatteförhöjning.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst det förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 och 2 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och

byte av fondpapper, som han i anslutning till det nu anförda låtit upprätta inom finansdepartementet, hemställde han, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga berörda förslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Arfwidson.